

Per 1 oktober 2005 _____

800. ONTHEFFINGEN- EN VRIJSTELLINGENBELEID WET INBURGERING NIEUWKOMERS (WIN) _____

1) ALGEMEEN _____

Inburgeren is verplicht

Met "inburgeren" wordt volgens de WIN bedoeld "op het verwerven van het vermogen om zelfstandig aan het maatschappelijk verkeer deel te nemen". In de WIN wordt aangegeven, welke faciliteiten de GSD voor nieuwkomers beschikbaar stelt teneinde een programma te volgen, gericht op het verkrijgen van kennis, inzicht en vaardigheden op het terrein van inburgering. In feite is het volgen van een dergelijk programma voor nieuwkomers verplicht voorgeschreven. Echter: de GSD voert een ontheffingen- en vrijstellingenbeleid; bij de concrete toepassing daarvan in een individueel geval geldt bedoelde verplichting niet.

Wat verstaan wij onder inburgeren?

Inburgering moet worden gezien als een eerste stap in het integratieproces. Door inburgering worden nieuwkomers in de gelegenheid gesteld aansluiting te vinden op educatie en de arbeidsmarkt. Bij inburgering gaat het om:

- leren van de Nederlandse taal;
- het verwerven van een eerste inzicht in de maatschappelijke en staatkundige verhoudingen in onze samenleving;
- het verwerven van een eerste inzicht in de arbeidsmarkt.

Daartoe worden volgens de WIN inburgeringsprogramma's aangeboden. Hierin is opgenomen het individueel educatief programma, aangeboden door ROC Zadkine. Gelet op dit uitgangspunt betreft het overigens geen zorg, in de betekenis dat volgens de WIN kinderopvang dient te worden verstrekt (teneinde het volgen van het inburgeringsprogramma mogelijk te maken).

Organisatie GSD

Na het inburgeringsonderzoek, dat wordt uitgevoerd door de GSD in samenwerking met ROC Zadkine, stelt de GSD een inburgeringsprogramma vast. In de praktijk bereidt de coördinator nieuwkomers interne rapportage voor, op grond waarvan de directeur GSD, met inachtneming van het Mandaatbesluit GSD, een besluit neemt en een beschikking afgeeft.

Derhalve wordt bij beschikking het educatieve onderdeel van het inburgeringsprogramma bepaald, dat de nieuwkomer verplicht is te volgen. Het programma wordt betaald door de GSD. Bij het behalen van positieve resultaten volgt een premie. Indien het programma niet wordt gevolgd door het bezoeken van de lessen, volgt een boete. Eenzelfde besluitvorming wordt toegepast bij het ontheffingen- en vrijstellingenbeleid.

De begeleiding van de nieuwkomer tijdens het volgen van een inburgeringsprogramma wordt vastgelegd in een individueel trajectplan. Het trajectplan heeft ten minste betrekking op:

- het tijdens het inburgeringsonderzoek vastgestelde niveau van kennis, het inzicht en de vaardigheden van de betrokkene;
- het te bereiken einddoel;
- een regeling voor tussentijdse evaluatie, ter vaststelling van de voortgang.

Hierna wordt ingegaan op het ontheffingenbeleid, van belang voor de meldingsplicht bij de GSD, evenals op het vrijstellingenbeleid, van belang voor de vormgeving van het inburgeringsprogramma.

2) ONTHEFFINGENBELEID

Nieuwkomer en inburgeren

Voor de nieuwkomers, die vallen onder de begripsbepalingen van artikel 1 WIN, geldt blijkens artikel 2 van deze wet de verplichting deel te nemen aan een inburgeringsonderzoek. Overigens geldt deze verplichting niet alleen voor vreemdelingen van 18 jaar of ouder maar ook voor Nederlanders, geboren buiten Nederland. De organisatie hiervan, middels het aanmeldingsformulier, vindt plaats door de GSD in samenwerking met Burgerzaken, gelet op de beschikbare GBA-gegevens. Als regel vindt de aanmelding plaats binnen zes weken na de aangifte van het verblijfadres in de GBA.

Ontheffingsgronden

De ontheffingsgronden voor deelname aan het inburgeringsonderzoek zijn vermeld in artikel 3 WIN:

- degene die op lichamelijke of psychische gronden niet in staat is aan enige verplichting te voldoen;

degene die voor een tijdelijk doel in Nederland verblijft of reeds voldoet aan bepaalde opleidingseisen. Het gaat specifiek om Nederlanders, geboren buiten Nederland, van 18 jaar of ouder die in Nederland komen voor de vervulling van een arbeidscontract van ten hoogste drie jaar, voor studie, medische behandeling e.d. en voor de eerste keer ingezetenen zijn in de GBA;
degene die op andere gewichtige gronden niet in staat is tot deelname.

De ontheffing bedraagt ten hoogste een jaar, en kan ook voor onbepaalde tijd worden verlengd of verleend.

In het geval de nieuwkomer op lichamelijke of geestelijke gronden verzoekt om ontheffing, zal hij bescheiden moeten overleggen die voor de beoordeling noodzakelijk zijn. Het betreft schriftelijke verklaringen van vrijwilligers, bijstandsconsulenten, huisartsen e.d.
Bij ontheffing op grond van gewichtige redenen kan worden gedacht aan gezins- en familieproblemen. Bijvoorbeeld de noodzaak van permanente zorg van de nieuwkomer voor familieleden, met name kinderen die in een bijzondere slechte lichamelijke of psychische conditie verkeren. Afhankelijk van de zich voordoende omstandigheden kan worden gekozen voor een gehele of gedeeltelijke ontheffing, of voor een afstemming van het inburgeringsprogramma op de bijzondere situatie. Hoewel de zorg voor jonge kinderen door een alleenstaande ouder als regel geen ambtshalve grond kan zijn voor een dergelijke ontheffing, kunnen bijzondere omstandigheden zulks wel rechtvaardigen.

Ook de beoordeling van sociale omstandigheden, zoals de GSD kent bij de toetsing van o.a. arbeidsverplichtingen, valt onder de noemer van de vorengenoemde gewichtige redenen. Deze ontheffingsgrond betreft derhalve tevens sociale gronden van zwaarwegende aard.

Indien een ontheffing is verleend, vervallen alle verplichtingen, ook de meldingsplicht. Indien de grond voor een tijdelijke ontheffing niet meer aanwezig is, herleeft de meldingsplicht.

3) VRIJSTELLINGENBELEID

Algemeen

Ontheffingen van de plicht tot inburgering worden blijkens het voorgaande onderdeel niet verleend op basis van kennis, inzicht en vaardigheden. Wel kunnen laatstgenoemde elementen van belang zijn om het inburgerings-programma geheel of achterwege te laten door middel van een vrijstelling.

Vrijstellingsgronden

Gehele of gedeeltelijke vrijstellingen volgens artikel 5 WIN kunnen worden verleend op basis van toereikende kennis, inzicht en vaardigheden. Een vrijstelling wordt slechts verleend nadat de nieuwkomer heeft voldaan aan de meldingsplicht en heeft meegewerkt aan het inburgeringsonderzoek waarin zijn kennis, inzicht en vaardigheden zijn onderzocht.

Indien de nieuwkomer kan aantonen dat hij zelf, met behulp van bijvoorbeeld vrijwilligers, bezig is met een inburgeringsprogramma dat vergelijkbaar is met het via de GSD aangeboden programma, wordt als regel geen ontheffing verleend. Wel kan de geschetste situatie aanleiding geven tot gehele of gedeeltelijke vrijstelling.

Tijdens het inburgeringsprogramma kan een wijziging daarvan worden vastgesteld, indien bijzondere redenen daarvoor aanleiding geven. Onder deze bijzondere redenen kunnen ook de gronden vallen, op basis waarvan ontheffing van de meldingsplicht wordt verleend. Het programma kan in dat geval worden aangepast aan de specifieke omstandigheden van de nieuwkomer.

Het vrijstellen van (onderdelen van) het inburgeringsprogramma is niet uitsluitend afhankelijk van de vraag of de betrokken nieuwkomer aannemelijk heeft kunnen maken dat hij de kennis, het inzicht en de vaardigheden die hij door het volgen van het programma zou opdoen, reeds in voldoende mate op andere wijze heeft verworven dan wel zich binnen een redelijke termijn op andere wijze kan verwerven. Een dergelijke beslissing kan de GSD ook louter op eigen bevindingen baseren (rekening houdend met de resultaten van het onderzoek) zonder dat de nieuwkomer daarop heeft aangestuurd. De objectivering van het vrijstellingenbeleid betekent voor de praktijk een mogelijke weigering van het inburgeringsprogramma, op basis van door de GSD reeds toereikend geachte inburgeringsvaardigheden.

Bovendien kan tijdens het educatief programma volgens artikel 9 WIN vrijstelling worden verleend op grond van de in het tweede lid genoemde omstandigheden. Overigens is het wijzigen van het educatief programma bij ROC Zadkine een besluit van de directeur GSD waartegen de nieuwkomer bezwaar en beroep kan instellen.

4) TEGEMOETKOMING IN INBURGERINGSKOSTEN

De GSD kent een tegemoetkoming toe in de noodzakelijke inburgeringskosten, zoals o.a. de reiskosten,

welke volgens de geldende richtlijnen worden vergoed. Het lesgeld en boekengeld wordt gefinancierd vanuit de WIN. Nadat de profieltoets is afgelegd en de verplichting tot inburgering is beëindigd, wordt een premie toegekend van € 115,00.

Voor de kosten van kinderopvang wordt verwezen naar richtlijn nr. 381 "Kinderopvang".

5) HANDHAVING DOOR MIDDEL VAN BOETE

Het toezicht op de naleving van de verplichtingen voor nieuwkomers, die in de WIN zijn geformuleerd, wordt uitgevoerd door de GSD. Bij de overtreding van bedoelde verplichtingen wordt een boete opgelegd, rekening houdend met de ernst van het feit, de omstandigheden van de nieuwkomer en de mate van verwijtbaarheid. Het betreft:

- het niet tijdig melden voor deelname aan het inburgeringsonderzoek door het invullen van het aanmeldingsformulier;
- het niet verlenen van medewerking aan het inburgeringsonderzoek;
- het na bekendmaking van het inburgeringsprogramma ontbreken van een inschrijving bij de aangewezen onderwijsinstelling, als regel ROC Zadkine;
- het aanwezig zijn bij alle onderdelen van het educatieve programma;
- het afleggen van de voorgeschreven toetsen;
- het niet verlenen van medewerking aan maatschappelijke begeleiding;
- het niet verlenen van medewerking aan doorgeleiding naar een instantie die zorgdraagt voor verdere scholing of voor toegang tot de arbeidsmarkt, mits geïndiceerd.

Het niet naleven van de verplichtingen leidt tot een boete van 50% van de bijstandsnorm die voor de nieuwkomer geldt of zou gelden als hij belanghebbende in de zin van de WWB zou zijn. E.e.a. is verder uitgewerkt in de Verordening boete Wet inburgering nieuwkomers Krimpen aan den IJssel 2005.

TREFWOORDEN

- Nieuwkomer
- Inburgeren
- Ontheffingenbeleid WIN
- Ontheffingsgronden
- Vrijstellingenbeleid WIN
- Vrijstellingsgronden
- Tegemoetkoming in inburgeringskosten
- Boete